

RAPORTUL nr. 6

**Misiunea de Observare a alegerilor pentru
funcția de Președinte al Republicii Moldova
din 01 noiembrie 2020**

ZIUA ALEGERILOR

Publicat la 6 noiembrie 2020

Toate drepturile sunt protejate. Conținutul raportului poate fi utilizat și reprodus în scopuri nonprofit și fără acordul prealabil al Asociației Promo-LEX cu condiția indicării sursei de informație. Conținutul raportului poate fi supus revizuirilor redacționale.

Raportul este elaborat în cadrul Misiunii de observare a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 noiembrie 2020, desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, al Departamentului Buna Guvernare al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Monitorizarea alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020”, precum și al Consiliului Europei prin proiectul „Suport pentru observarea civică a alegerilor prezidențiale din 2020 în secțiunile de votare create în străinătate”. Componenta „Discursul instigator la ură” este susținută de către Departamentul justiție și drepturile omului al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Consolidarea unei platforme de dezvoltare a activismului și educației de Drepturi ale Omului în Republica Moldova – etapa a IV-a”.

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în cadrul acestui raport aparține Asociației Promo-LEX și nu reflectă neapărat poziția donatorilor. În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română și traducerea acestuia în altă limbă, prevalează prevederile stabilite de textul în limba română.

În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română și traducerea acestuia în altă limbă, prevalează prevederile stabilite de textul în limba română

Cuprins

SUMAR EXECUTIV	4
INTRODUCERE	5
I. DESCHIDEREA ȘI ÎNCHIDEREA SECȚIILOR DE VOTARE	7
II. INCIDENTE CONSTATATE PE PARCURSUL ZILEI ALEGERILOR.....	9
III. REZULTATELE FINALE ALE NUMĂRĂRII VOTURILOR DE CĂTRE PROMO-LEX	20
LISTA DE ABREVIERI.....	23
ANEXE.....	24

SUMAR EXECUTIV

Deschiderea și închiderea secțiilor de votare (SV). Conform art. 55 din Codul Electoral, în ziua alegerilor votarea se efectuează de la 07.00 până la 21.00. Toate SV monitorizate de observatori au fost declarate deschise. Circa 9% din secțiile observate s-au deschis cu întârzieri nesemnificative. Majoritatea absolută a secțiilor de votare observate (99%) s-au închis la ora 21.00. Cel puțin șapte secții de votare (1%) s-au închis după 21.00.

MO Promo-LEX atenționează că aproape jumătate (43%) din totalul SV observate nu sunt încălzite în această perioadă rece a anului. În cel puțin 12 SV (2%) observate condițiile de iluminare sunt insuficiente.

În continuare, cel puțin 186 SV observate (24%) ignoră norma cu privire la obligativitatea prezentării buletinului de vot tuturor participanților la procesul de numărare de către un singur membru al biroului.

Incidente constatate pe parcursul zilei alegerilor. În urma prelucrării finale a informației raportate de către OTS din SV, precum și de din cadrul echipelor mobile, au fost analizate și publicate în comunicate 481 incidente. MO Promo-LEX își exprimă îngrijorarea cu referire la minim 10 cazuri de intimidare a observatorilor sau obstrucționarea procesului de observare liberă în secția de votare. Specificăm că în cel puțin două cazuri observatorii Promo-LEX au fost obstrucționați de către funcționarii electorali și în cazuri izolate de colaboratorii poliției ca urmare a semnalării unor incidente în secțiile respective.

Cantitativ, cel mai des raportate incidente – 75 cazuri – se referă la nerespectarea măsurilor de protecție și prevenire COVID-19. În context, considerăm că urmează, la necesitate, de suplinit numărul cabinelor de vot din SV pentru a permite fluidizarea votării, în special în acele secții de votare unde s-a atestat o prezență sporită. De asemenea, au fost raportate: fotografierea buletinelor de vot și alte încălcări ale secretului votului (59), transportarea organizată a alegătorilor (50), deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri (35), prezența materialelor de publicitate, afișaje, panouri electorale din raza de 100 m a secției de votare (34) și deficiențe în listele electorale (29). Transportarea organizată a alegătorilor în proporție de 74% a fost raportată pentru SV constituite pentru regiunea transnistreană.

MO Promo-LEX atenționează și asupra incidentelor ce țin de: agitație electorală în ziua alegerilor (14) și zvonuri, tentative sau chiar situații de recompense materiale sau bănești oferite alegătorilor (14). În plus, semnalăm o situație alarmantă pentru credibilitatea procesului electoral raportată pentru SV 29/20 Soroca, Căinari Vechi, unde BESV a depistat dispariția a 200 de buletine de vot neutilizate.

Comparativ cu alegerile parlamentare din 24 februarie 2019 (ultimul scrutin național) observăm o păstrare a structurii celor mai raportate incidente: deficiențe în SIASA și liste electorale, transportarea organizată a alegătorilor și încălcări ce țin de asigurarea secretului votului (inclusiv, fotografierea buletinelor de vot).

Rezultatele finale ale numărării voturilor de către MO Promo-LEX. MO Promo-LEX a analizat corectitudinea completării a 2 135 de PV de numărare a voturilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din totalul de 2 143 întocmite. Au fost identificate 27 de PV completate cu 53 de erori, depistate în baza formulelor de verificare. Comparativ, numărul proceselor-verbale identificate ca fiind eronate a crescut nesemnificativ față de alegerile locale generale din 2019, însă este mai mic comparativ cu alegerile prezidențiale din 2016 și cele parlamentare din 2019.

Rezultatele totalizării în paralel a buletinelor de vot pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova nu au indicat asupra unor diferențe majore între datele finale CEC și datele finale Promo-LEX. Totuși, MO Promo-LEX menționează o dinamică în creștere a numărului de alegători care votează în baza listelor de votare la locul aflării în Republica Moldova.

INTRODUCERE

Raportul nr. 6 este elaborat de Misiunea de observare (MO) Promo-LEX a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 noiembrie 2020. Raportul cuprinde principalele constatări cu privire la deschiderea și închiderea secțiilor de votare, prezentarea incidentelor semnalate în ziua alegerilor, precum și o analiză a rezultatelor numărării în paralel a voturilor realizate de către MO Promo-LEX. Conținutul acestui document poate fi supus revizuirilor redacționale.

Raportul a fost elaborat în baza constatărilor raportate de către observatorii pe termen scurt (OTS) prin SMS. În ziua scrutinului, Promo-LEX delegat câte un observator pe termen scurt (OTS) în 608 secții de votare (SV), selectate de MO Promo-LEX pe baza unui eșantion stabilit de către o companie sociologică. În plus, au fost delegați observatori statici în 52 de secții de votare, dar și în cele 42 de secții de votare unde vor exercita dreptul de vot alegătorii din regiunea transnistreană. Procesul electoral din secțiile de votare, din imediata apropiere a acestora, inclusiv pe traseele de acces către secțiile de votare la care vor vota alegătorii din regiunea transnistreană, a fost monitorizat de 80 echipe mobile de observatori.

Toți observatorii implicați în procesul de monitorizare au fost instruiți în cadrul seminarelor organizate de Misiunea Promo-LEX. Ei au semnat Codul de conduită¹ al observatorului național independent Promo-LEX, obligându-se să acționeze operativ, cu bună-credință și în mod nonpartizan. Observatorii Promo-LEX au fost instruiți inclusiv privind standardele de protecție în context pandemic COVID-19. Activitatea observatorilor este coordonată de echipa centrală a Asociației.

Drept sursă pentru elaborarea raportului de observare a MO pentru ziua alegerilor au servit constatările OTS raportate în baza a două tipuri de formulare tematice: formular pentru raportarea periodică și formular pentru raportarea incidentelor. Raportarea s-a îndeplinit prin SMS transmise de către observatori și stocate pentru prelucrare pe platforma web www.data.promolex.md. Informația acumulată a fost analizată de către Echipa centrală și prezentată sub forma de comunicate.

De asemenea, Misiunea Promo-LEX gestionează platforma publică web www.electorala.monitor.md, pe care în ziua alegerilor au fost stocate informații relevante (inclusiv cu suport foto/video, care nu conțin date cu caracter personal) din rapoartele observatorilor. În plus, pe această platformă orice cetățean a avut posibilitatea să încarce semnalările sale cu privire la activitățile în context electoral.

MO Promo-LEX a alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 noiembrie 2020 reprezintă un proiect realizat de Asociația Promo-LEX în cadrul Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte. MO Promo-LEX nu este oponent politic al concurenților implicați în procesul electoral, nu este un organ de anchetă și nu își asumă obligația expresă de a proba constatările observate. Cu toate acestea, rapoartele observatorilor sunt însoțite, în măsura posibilităților, de probe fotografice și video. Acestea pot fi puse doar la dispoziția organelor de drept, pe baza solicitărilor corespunzătoare, și în niciun caz la dispoziția concurenților electorali. Totodată, încălcările, inclusiv cele presupuse, care se regăsesc în prezentul raport, trebuie tratate de autoritățile electorale prin prisma prevederilor art. 22, alin. (1), lit. q) și art. 68, alin. (5) din Codul electoral, inclusiv drept sesizări ale observatorilor și urmează a fi examinate conform competenței.

Standardele internaționale la care se face referire în acest raport sunt cele elaborate de ONU, OSCE, Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept, Uniunea Europeană și Consiliul Europei. La finele acestui raport sunt formulate recomandări preliminare pentru autoritățile publice, organele electorale, concurenții electorali/participanții la referendum și alți actori interesați, cu scopul de a asigura optimizarea procesului electoral.

Misiunea este susținută și raportul este elaborat cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, al Departamentului Buna Guvernare al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Monitorizarea alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020”, precum și al Consiliului Europei prin proiectul „Suport pentru observarea civică a alegerilor prezidențiale din 2020 în secțiile de votare

¹ [Codul de conduită](#) al observatorului național independent Promo-LEX.

create în străinătate”. Componenta „Discursul instigator la ură” este susținută de către Departamentul justiție și drepturile omului al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Consolidarea unei platforme de dezvoltare a activismului și educației de Drepturi ale Omului în Republica Moldova – etapa a IV-a”.

Opiniile exprimate în rapoartele și comunicatele publice ale MO Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

I. DESCHIDEREA ȘI ÎNCHIDEREA SECȚIILOR DE VOTARE

Conform art. 55 din Codul Electoral, în ziua alegerilor votarea se efectuează de la 07.00 până la 21.00. Toate SV monitorizate de observatori au fost declarate deschise. Circa 9% din secțiile observate s-au deschis cu întârzieri ne semnificative. Majoritatea absolută a secțiilor de votare observate (99%) s-au închis la ora 21.00. Cel puțin șapte secții de votare (1%) s-au închis după 21.00.

MO Promo-LEX atrage atenția asupra faptului că aproape jumătate (43%) din totalul SV observate nu sunt încălzite în această perioadă rece a anului. În cel puțin 12 SV (2%) observate condițiile de iluminare sunt insuficiente.

În continuare, cel puțin 186 SV observate (24%) ignoră norma cu privire la obligativitatea prezentării buletinului de vot tuturor participanților la procesul de numărare de către un singur membru al biroului.

Observatorii Promo-LEX au monitorizat procedurile de deschidere a secției de votare, precum și cele de închidere și numărare a voturilor în cadrul a 783 SV. În același timp, pe parcursul zilei alegerilor, prin implicarea celor 80 de echipe mobile, procedurile de vot au fost observate în 1521 de secții de votare. Metodologic, subliniem că numărul de constatări per subiecte poate fi diferit în dependență de numărul de SMS validate recepționate de către echipa centrală².

1.1. Deschiderea SV

Toate secțiile de votare observate au fost declarate deschise. În același timp, în cazul a opt secții (1%) a fost atestată deschiderea cu o întârziere de puțin peste 15 minute.

Tabel nr. 1. Deschiderea secțiilor de votare (în baza a 783 SV)

Perioada	Între 6:50 - 6:59	La 7:00	Între 7:01 - 7:14	După 7.15
Numărul de secții deschise	69 (9%)	640 (82%)	66 (8%)	8 (1%)

1.2. Accesibilitatea SV

MO Promo-LEX atrage atenția asupra faptului că peste 40% din totalul SV observate nu sunt încălzite în această perioadă rece a anului. Accesibilitatea secțiilor de votare pentru persoanele cu necesități locomotorii rămâne a fi o provocare pentru cel puțin 45% din secțiile observate. De asemenea, potrivit observatorilor în circa 2% din secțiile de votare observate, iluminarea este insuficientă pentru desfășurarea procedurilor de vot și numărare a buletinelor.

Tabel nr. 2. Aspecte ale accesibilității SV

Subiectul	DA	NU	Total SV
Secția de votare este accesibilă persoanelor cu dificultăți locomotorii?	837 (55%)	684 (45%)	1521
Secția de votare este încălzită cu agent termic?	865 (57%)	656 (43%)	1521
Secția de votare este iluminată suficient pentru desfășurarea procedurilor electorale?	769 (98%)	12 (2%)	781

² Rezultatele observării în ziua alegerilor au fost transmise de către observatorii pe termen scurt către echipa central în baza de mesaje text. Metodologic, fiecare observator a avut la dispoziție două pauze de maxim o oră fiecare.

1.3. Închiderea SV

Tabel nr. 3. Proceduri de închidere a SV și numărare a buletinelor de vot

Subiectul	DA	NU	Total SV
Secția de votare s-a închis la ora 21.00?	694 (99%)	7 (1%)	701
Au fost întocmite inițial formularele speciale de numărare a rezultatelor votării?	657 (84%)	124 (16%)	781
Doar un membru al BESV a prezentat buletinele de vot tuturor participanților la procesul de numărare?	595 (76%)	186 (24%)	781
Camera video a filmat întregul proces de desigilare a urnelor și numărare a buletinelor de vot, fără întreruperi?	768 (98%)	13 (2%)	781
Potrivit percepției dumneavoastră, procedurile de votare și numărare a voturilor s-au desfășurat cu respectarea măsurilor de protecție în contextul infecției cu COVID-19 (utilizare mănuși, măști/viziere, aerisirea încăperilor, păstrarea distanței fizice)?	672 (86%)	109 (14%)	781

Majoritatea absolută a secțiilor de votare observate (99%) s-au închis la ora 21.00. Cel puțin șapte secții de votare (1%) s-au închis după 21.00.

Atenționăm că în cazul a 186 secții observate (24%) nu s-a respectat procedura de prezentare de către un singur membru al BESV a buletinelor de vot tuturor participanților la procesul de numărare. Iar în situația a 124 SV (16%) s-a încălcat procedura de completare a formularului special de numărare a rezultatelor votării.

Potrivit percepției observatorilor Promo-LEX în cazul a 109 SV (14%) procedurile de votare și numărare a voturilor s-au desfășurat cu încălcarea măsurilor de protecție în contextul infecției cu COVID-19.

II. INCIDENTE CONSTATATE PE PARCURSUL ZILEI ALEGERILOR

În urma prelucrării finale a informației raportate de către OTS din SV, precum și de din cadrul echipelor mobile, au fost analizate și publicate în comunicate 481 incidente.

MO Promo-LEX își exprimă îngrijorarea cu referire la minim 10 cazuri de intimidare a observatorilor sau obstrucționarea procesului de observare liberă în secția de votare. Specificăm că în cel puțin două cazuri observatorii Promo-LEX au fost obstrucționați de către funcționarii electorali și în cazuri izolate de colaboratorii poliției ca urmare a semnalării unor incidente în secțiile respective.

Cantitativ, cel mai des raportate incidente – 75 cazuri – se referă la nerespectarea măsurilor de protecție și prevenire COVID-19. În context, considerăm că urmează, la necesitate, de suplinit numărul cabinelor de vot din SV pentru a permite fluidizarea votării, în special în acele secții de votare unde s-a atestat o prezență sporită. De asemenea, au fost raportate: fotografierea buletinelor de vot și alte încălcări ale secretului votului (59), transportarea organizată a alegătorilor (50), deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri (35), prezența materialelor de publicitate, afișaje, panouri electorale din raza de 100 m a secției de votare (34) și deficiențe în listele electorale (29). Transportarea organizată a alegătorilor în proporție de 74% a fost raportată pentru SV constituite pentru regiunea transnistreană.

MO Promo-LEX atenționează și asupra incidentelor ce țin de: agitație electorală în ziua alegerilor (14) și zvonuri, tentative sau chiar situații de recompense materiale sau bănești oferite alegătorilor (14). În plus, semnalăm o situație alarmantă pentru credibilitatea procesului electoral raportată pentru SV 29/20 Soroca, Căinari Vechi, unde BESV a depistat dispariția a 200 de buletine de vot neutilizate.

Comparativ cu alegerile parlamentare din 24 februarie 2019 (ultimul scrutin național) observăm o păstrare a structurii celor mai raportate incidente: deficiențe în SIASA și liste electorale, transportarea organizată a alegătorilor și încălcări ce țin de asigurarea secretului votului (inclusiv, fotografierea buletinelor de vot).

2.1. Mențiuni metodologice

În ziua alegerilor, incidentele au fost semnalate de către următoarele categorii de observatori Promo-LEX:

- 608 observatori statici aflați în secțiile de votare de pe teritoriul Republicii Moldova, conform eșantionului stabilit sociologic;
- observatori din cadrul a 80 de Echipe mobile ce au activat pe teritoriul țării, inclusiv în unitățile administrativ teritoriale unde au fost deschise secții pentru alegătorii din regiunea transnistreană;
- 42 de observatori statici din secțiile de votare pentru regiunea transnistreană
- 52 de observatori statici în secțiile de votare din străinătate.

În total au fost raportate 520 de semnalări, dintre care în calitate de incidente au fost calificate de către Echipa centrală – 481 (Anexa 1).

Total semnalări de incident recepționate de la observatori	Total incidente prelucrate și incluse în Rapoarte publice de către Echipa centrală	Total semnalări recepționate care nu au fost calificate drept incident
520	481	40

2.2. Sinteza incidentelor

2.2.1. Obstrucționarea procesului de observare liberă în secția de votare sau intimidarea observatorilor

Conform art. 68 alin. (5) din Codul electoral, observatorii acreditați de CEC pot monitoriza procesul electoral pe întreg teritoriul țării și la toate secțiile de votare, iar observatorii acreditați de CECE - doar pe teritoriul circumscripției respective. Observatorii acreditați au dreptul să asiste la toate operațiunile electorale, la toate ședințele organelor electorale, inclusiv în ziua alegerilor, fără a interveni în procesul electoral sau în alte operațiuni electorale, și să informeze președintele organului electoral despre neregulile observate.

Conform rapoartelor prezentate de observatorii MO Promo-LEX, au fost depistate cel puțin **10 cazuri** în care observatorilor li s-a limitat sau refuzat observarea liberă în secția de votare. Atragem atenția asupra cazurilor de intimidare a observatorilor, în special de către membrii BESV și ulterior tentative izolate de a scoate observatorul din incinta secției de votare sub pretextul depunerii explicațiilor în adresa organelor de poliție.

De altfel, doar ulterior³ zilei alegerilor, Misiunea dar și pe alocuri unii observatori individual au recepționat apeluri telefonice, aparent din partea poliției prin care le erau solicitate informații detaliate despre incidentele descrise în comunicatele publice sau erau invitați pentru a depune declarații pe incidentele raportate. Misiunea de observare Promo-LEX califică aceste situații drept tentative organizate de a intimida observatorii naționali și de a reduce la tăcere în turul II de scrutin. Din aceste considerente Misiunea reiterează deschiderea de a colabora cu organele de drept și subliniază că metodologic va da curs doar acelor demersuri legale care vor parveni în adresa Misiunii și va asigura cu asistența juridică necesară absolut toți observatorii care vor fi citați legal la organele de drept. În context, Misiunea face un apel către organele de drept să evite situațiile ce pot fi tratate drept justiție selectivă și tentative organizate de intimidare sau reducere la tăcere a observatorilor Promo-LEX.

Număr de cazuri	Descrierea
Obstrucționarea procesului de observare liberă	
4 cazuri	Acces restricționat în legătură cu măsurile de protecție COVID-19 (2 cazuri): SV 1/1, SV 16/3 Acces restricționat din alte motive (2 cazuri): SV 1/2, SV 36/7.
Intimidarea observatorilor	
6 cazuri	De către membrii BESV (3 cazuri): SV 28/3, SV 28/4, SV 32/10. De către alte persoane (3 cazuri): SV 1/223, SV 1/329, SV 37/24.

2.2.2. Refuz/dificultăți în obținerea exemplarelor de procese-verbale în secțiile de votare și la consiliile electorale de circumscripție

Potrivit art. 63 alin. (4) din Codul electoral procesul-verbal privind rezultatele votării se întocmește, în mai multe exemplare, un exemplar al procesului-verbal se păstrează la BESV, un exemplar se prezintă CECE, un exemplar se afișează imediat la intrarea în SV, iar celelalte, în mod obligatoriu, se înmânează reprezentanților concurenților electorali și observatorilor.

Contrar prevederilor legale citate, observatorii MO Promo-LEX au avut dificultăți în recepționarea proceselor verbale în cazul a **6 SV**. Reiterăm că fenomenul dat este unul ce afectează grav integritatea și transparența procesului de numărare și totalizare a rezultatelor votării. Refuzurile

³ Misiunea nu a primit nici un demers similar pe parcursul campaniei electorale și urmare a rapoartelor intermediare publicate de misiune care conțin multiple situații care în mod normal trebuiau să fie examinate de organele de drept.

indică asupra unei probleme de sistem în abordarea de către organele electorale a rolului observatorilor și a transparenței procedurilor de numărare și totalizare a rezultatelor votării.

Circumscripția /Secția de votare	Localitatea	Circumscripția a/secția de votare	Localitatea	Circumscripția a/secția de votare	Localitatea
C01SV036	01 - Botanica	C28SV003	28 - Sîngerei	C34SV022	34 - Ghilcenii
C01SV051	01 - Botanica	C30SV046	30 - Vorniceni	C37SV014	37 - Căușeni
C24SV034	24 - Lipnic				

2.2.3. Urnele de vot nu au fost sigilate potrivit procedurilor legale/ ruperea/ deteriorarea sau absența sigiliilor pe urnele de vot

Conform art. 60 alin. (1) din Codul electoral, în ziua alegerilor, la ora 07.00, președintele BESV, în prezența a cel puțin jumătate din membrii biroului, verifică urnele de vot, le sigilează. În conformitate cu p. 26 și 27 ale Instrucțiunii CEC cu privire la asigurarea infrastructurii SV, securizarea urnelor de vot se realizează prin sigilare. Urnele de vot staționare se sigilează prin intermediul a 4 sigilii de tip colier cu autoblocare, iar urnele de vot mobile, prin intermediul 1 (unui) sigiliu.

Observatorii MO Promo-LEX au depistat un număr de **23 cazuri** de nerespectare a procedurilor legale de sigilare a urnelor de vot, și anume:

Urnele de vot nu au fost sigilate potrivit procedurilor legale								
CE	Nr. caz	SV	CE	Nr. caz	SV	CE	Nr. caz	SV
01	1	221	06	1	031	31	1	006
1	4	325; 329; 416; 443	13	2	005	32	1	19
2	1	52	28	1	52	33	2	9 și 28
4	1	1	29	3	24; 30; 054	35	1	72
6	3	4; 9 și 35	30	1	42			

2.2.4. Prezența materialelor de publicitate, afișe, panouri electorale în raza secției de votare (100 m de la locul SV)

Potrivit art. 60 alin. (7) răspunderea pentru asigurarea în ziua alegerilor a ordinii în localul de votare și pe teritoriul din preajmă, în rază de 100 de metri de la localul votării, o poartă președintele biroului electoral al secției de votare. Deciziile luate în acest scop sânt executorii pentru toți.

Observatorii Promo-LEX au constatat **34 de cazuri** cu prezența materialelor de publicitate, afișaje, panouri electorale în raza secției de votare (100 metri de la localul secției).

Prezența materialelor de publicitate, afișaje, panouri electorale în raza secției de votare		
Beneficiar	Secții de votare	Nr SV
PPȘ	SV 34/33; SV 29/30; SV 18/32; SV 18/012; SV 36/16; SV 29/16; SV 25/34; SV 18/071; SV 18/65; SV 37/4; SV 34/17; SV 18/61; SV 37/5; SV 37/41; SV 18/7	15
Igor DODON	SV 18/54, SV 18/63; SV 29/30; SV 18/12; SV 18/61; SV 18/7	6
PN	SV 36/4; SV 18/63; SV 29/30; SV 18/32; SV 18/012; SV 36/16; SV 7/6; SV 18/071; SV 18/12; SV 18/61; SV 18/55; SV 18/7; SV 27/27	13
PAS	SV 7/6; SV 18/63; SV 11/30; SV 29/30; SV 4/28; SV 18/61; SV 18/7	7
PUN	SV 7/6, SV 10/23; SV 34/33; SV 11/30; SV 29/30; SV 18/65; SV 18/61; SV 18/7	8

PPPDA	SV 01/266; SV 13/001; SV 16/2; SV 18/63; SV 34/33; SV 11/30; SV 29/30; SV 27/32; SV 27/22; SV 27/023; SV 31/32; SV 18/65; SV 9/36; SV 34/17; SV 18/61; SV 1/302; SV 18/7	17
PLDM	SV 18/65; SV 18/61; SV 29/30; SV 18/55; SV 18/7	5

2.2.5. Prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în raza de 100 m. și în incinta secției de votare

Conform art. 60 alin. (8) din Codul electoral, la activitatea organelor electorale au dreptul să asiste: membrii/reprezentanții organelor electorale ierarhic superioare; reprezentanții concurenților electorali în organele electorale; observatorii naționali/internaționali acreditați de către organele respective, precum și interpreții acestora, după caz; reprezentanții mijloacelor de informare în masă. Potrivit art. 60 alin. (7) din Codul electoral, răspunderea pentru asigurarea în ziua alegerilor a ordinii în localul de votare și pe teritoriul din preajmă, în rază de 100 de metri de la localul votării, o poartă președintele biroului electoral al secției de votare, iar deciziile luate în acest scop sînt executorii pentru toți.

Observatorii Promo-LEX au constatat cel puțin **25 de cazuri** când în incinta SV sau în raza de 100 m de la secția de votare s-au aflat anumite categorii de persoane neautorizate pe o perioadă de timp mai mare decât limita admisibilă conform prevederilor legale.

Prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta secției de votare sau în raza de 100 m de la secția de votare	
Număr de cazuri	Secții de votare
6 cazuri	Cu implicarea reprezentanților partidelor politice: PPȘ (2 cazuri) – SV 25/37, SV 34/5, SV 36/8. PSRM (3 cazuri) – SV 24/25, SV 25/31, SV 27/25.
4 cazuri	Cu implicarea persoanelor cu funcții de demnitate publică (primari, președinți de raioane), membri ai partidelor politice: PSRM (3 cazuri): SV 6/5, SV 16/43, SV 18/1. PPVP (1 caz): SV 1/261
5 cazuri	Cu implicarea persoanelor care reprezentau AO Centru Comunitar Anticriză ("Народный Антикризисный Штаб- НАШ"): SV 7/3, SV 36/6, SV 36/7, SV 36/8, SV 36/44.
10 cazuri	Prezența nejustificată a unor persoane neidentificate: SV 1/163, SV 1/218, SV 1/325, SV 1/379, SV 4/39, SV 9/7, SV 18/7, SV 32/8, SV 33/1, SV 36/55

2.2.6. Zvonuri, tentative sau chiar situații de recompense materiale sau bănești oferite alegătorilor

Conform art. 41 alin. (5)-(6) din Codul electoral, concurenților electorali li se interzice să ofere alegătorilor bani, să le distribuie fără plată bunuri materiale, inclusiv din ajutoare umanitare sau din alte acțiuni de binefacere, cu excepția cadourilor simbolice, reprezentând publicitate electorală sau politică, confecționate din mijloace declarate de pe contul „Fond electoral”, care poartă simbolică concurentului electoral și a căror valoare de piață nu depășește 2 unități convenționale.

Observatorii MO Promo-LEX au depistat un număr de **14 cazuri** de oferire a recompenselor materiale sau bănești alegătorilor.

Zvonuri, tentative sau chiar situații de recompense materiale sau bănești oferite alegătorilor în perimetrul și sau în apropierea secției de votare	
Număr de cazuri	Descrierea
14 cazuri	Din partea reprezentanților concurenței Violeta Ivanov (1 caz): - Recompensă bănească: SV 33/25.
	Din partea reprezentanților concurentului Renato Usatii (1 caz): - Recompensă bănească: SV 37/3.
	Din partea reprezentanților concurentului Igor Dodon (2 cazuri): - Recompense bănești: SV 37/3, SV 37/6 (50 euro).
	Din partea concurenților electorali neidentificați (10 cazuri): - Recompense bănești (7 cazuri): SV 1/ 327, SV 2/58, SV 18/54, SV 29/10, SV 37/14, SV 37/19 (100 -400 de ruble), SV 37/36 (800 de lei) - Recompensă materială (3 cazuri): SV 19/25 (băuturi alcoolice); SV 37/ 17 (mănuși, măști, pixuri), Regiunea transnistreană, Rezina (mănuși, măști, pungă cu conținut neidentificat).

2.2.7. Agitație electorală în ziua alegerilor

Potrivit Codului electoral, art. 52, alin. (10) în ziua alegerilor nu se admite nici un fel de agitație electorală în incinta secției de votare sau la intrarea în localul secției de votare.

Observatorii MO Promo-LEX au raportat cel puțin **14 cazuri** ce pot fi calificate drept acte de agitație electorală sau PR negru la intrarea sau în incinta secției de votare pentru a determina simpatia alegătorilor. Astfel, cu implicarea reprezentanților PPȘ au identificate 2 cazuri, Igor Dodon – 2 cazuri, PN – 1 caz. În alte 9 cazuri de agitație în incinta SV au fost implicați alegătorii – 5 cazuri, membrii BESV – 3 cazuri, neidentificat – 1 caz.

Agitație electorală la intrare sau în incinta secției de votare		
Agitator	Secții de votare	Nr cazuri
PPȘ	SV 04/037, SV 32/8	2
Igor Dodon	SV 36/19, SV 7/53	2
PN	SV 18/13	1
Alegător	SV 2/42, SV 2/58, SV 9/40, SV 32/10, SV 36/19	5
Membri BESV	SV 1/51, SV 12/2, SV 11/5	3
Neidentificat	SV 1/362	1

2.2.8. Transportarea organizată a alegătorilor (autocare, microbuze sau alte unități de transport care în mod normal nu ar avea ce căuta în preajmă)

Potrivit Hotărârii CEC nr. 4390 din 20.10.2020 în timpul rezervat votării se interzice deplasarea oricărui transport rutier cu capacitatea de transportare mai mare de 8 persoane și care nu sunt curse regulate ce funcționează potrivit legislației Republicii Moldova.

Observatorii MO Promo-LEX au identificat cel puțin **33 SV**, respectiv **cca. 50 de cazuri**, unde au avut loc situații ce pot fi interpretate drept transportare organizată a alegătorilor. După numărul de cazuri, 37 dintre acestea (cca 74% din total) se referă la SV constituite pentru regiunea transnistreană. De asemenea, din perspectiva numărului de unități de transport implicate, SV din Circumscripția 37 se detașează net de celelalte secții de votare din țară.

Transportarea organizată a alegătorilor (autocare, microbuze sau alte unități de transport care în mod normal nu ar avea ce căuta în preajmă)			
<i>Circumscripția</i>	<i>Nr cazuri</i>	<i>Numărul SV</i>	<i>Numărul mijloacelor de transport implicate</i>
1 Chișinău	2	SV 161, 262	1 automobil, 1 microbuz
1 Federația Rusă	1	SV 329	1 autobuz
7 Cahul	1	SV 6	1 microbuz
10 Căușeni	1	SV 7	1 microbuz
11 Cimișlia	2	SV 26, 38	2 microbuze
25 Orhei	1	SV 45	1 automobil
26 Rezina	1	SV 9	1 microbuz
28 Sîngerei	1	SV 37	1 microbuz
36 UTA Găgăuzia	2	SV 8, 44	1 automobil, 1 microbuz
37 Regiunea Transnistreană	38	SV 3, 6, 9, 10, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 33, 36, 37, 38, 39, inclusiv Podul dintre Rezina și Râbnița (din partea transnistreană până la punctul de control)	Cel puțin 41 automobile personale, 10 microbuze

2.2.9. Obstrucționarea accesului pentru alegători și transportul organizat la secțiile de votare pentru regiunea transnistreană

Potrivit art. 7 Cod electoral, nimeni nu este în drept să exercite presiuni asupra alegătorului pentru a-l face să voteze sau să nu voteze precum și pentru a-l împiedica să-și exprime voința în mod independent. Iar conform art. 75 alin. (1) Cod electoral, persoanele fizice și juridice care împiedică exercitarea liberă a drepturilor electorale ale cetățenilor, împiedică activitatea organelor electorale, poartă răspundere în conformitate cu legislația în vigoare.

Observatorii MO Promo-LEX au identificat cel puțin **6 cazuri** de obstrucționare a accesului alegătorilor din regiunea transnistreană pe teritoriul controlat de autoritățile constituționale ale Republicii Moldova sau de conflicte legate de acești alegători.

Obstrucționarea accesului pentru transportul organizat la secțiile de votare pentru regiunea transnistreană	
<i>Număr de cazuri</i>	<i>Descrierea</i>
6 cazuri	- Cazuri sau tentative de blocare a accesului transportului rutier (4 cazuri): regiunea transnistreană- Rezina, Varnița, Sănătăuca (2 cazuri); - Cazuri de conflict sau protest legate de alegătorii din regiunea transnistreană (2 cazuri)- SV 37/6- Anenii Noi, Gura Bîcului; SV 37/10- Anenii Noi, Varnița

2.2.10. Încetarea/suspendarea nejustificată a votării în secția de votare

Potrivit art. 56 alin. (1) Cod electoral în timpul rezervat votării se interzice de a închide localul de votare și de a suspenda votarea, cu excepția cazurilor de dezordine în masă, de calamități naturale, de alte circumstanțe neprevăzute, care îi pun pe alegători în pericol sau fac imposibilă efectuarea votării.

Observatorii MO Promo-LEX au identificat **12 SV** în care procesul de votare a fost suspendat în mod nejustificat pentru diferite perioade de timp între 3 minute și 1,5 ore. Atragem atenția asupra cazurilor frecvente de suspendare a votării pentru efectuarea măsurilor de dezinfectare a secției de votare.

Suspendarea nejustificată a votării	
Număr de SV	Descrierea
12 SV	<p>Urmare a întreruperilor de curent la rețeaua electrică (2 cazuri): SV 17/7 (1h 20 min.); SV 18/12 (3 min).</p> <p>Pentru efectuarea măsurilor de dezinfectare a secției de votare (6 cazuri): SV 1/1 (10 min.), SV 1/14 (10- 15 min.) SV 1/30 (10 min), SV 1/37 (10-12 min) SV 1/58 (15 min); SV 7/60 (5 min- de 3 ori).</p> <p>Din alte motive (4 cazuri): SV 1/353, SV 35/72, SV 36/9 (35 min.), SV 36/ 27 (15-20 min.);</p>

2.2.11. Deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri

Punctul 61 din Regulamentul cu privire la activitatea BESV stabilește că membrul biroului înmânează alegătorului buletinul de vot, doar după ce alegătorul a fost verificat în SIAS „Alegeri” și s-a constatat întrunirea tuturor condițiilor de participare a alegătorului la vot anume în secția respectivă de votare.

Observatorii Promo-LEX au constatat **35 situații problematice** când SIAS Alegeri a suportat atât deficiențe tehnice (sistarea funcționării, pierderea conexiunii internet), cât și de conținut (necoincidente între datele din actele de identitate ale alegătorului cu cele din SIAS Alegeri, situații când sistemul arată că alegătorul a votat, deși acesta nu a făcut-o, probleme legate de arondarea alegătorilor la secții de votare).

Deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri	
Deficiențe tehnice (14 cazuri)	Deficiențe de conținut (21 cazuri)
<p>SIAS Alegeri (12 cazuri): SV 1/34; 1/78; 1/125; 1/137; 1/223; 1/232; 1/339; 1/362; 32/28; 36/9; 37/6; 37/11;</p> <p>Scanere pentru identificarea alegătorilor (2 cazuri): SV 1/14; 1/22</p>	<p>SV 1/92; 1/125; 1/137; 1/154; 1/373; 1/383; 14/1 (2 cazuri); 7/6; 15/2; 18/26; 25/50; 26/24; 26/31; 27/25; 37/25; 37/32 (2 cazuri), 37/33, 37/34, 37/35</p>

2.2.12. Deficiențe în listele electorale

Listele electorale, întocmite în baza Registrului de stat al alegătorilor, sunt liste ce cuprind toți cetățenii cu drept de vot care domiciliază ori își au reședința pe teritoriul unei secții de votare. Alegătorul poate fi înscris numai într-o singură listă electorală și la o singură secție de votare.

Conform observatorilor MO Promo-LEX au fost raportate cel puțin **29 deficiențe** în listele electorale după cum urmează: *discrepanțe dintre adrese (22 cazuri), alegători decedați (5 cazuri), semnături în locul altor persoane (2 cazuri).*

Deficiențe în listele electorale		
Discrepanțe dintre adrese (22)	Alegători decedați (5)	Semnături în locul altor persoane (2)
<p>SV 01/092; 37/35; 14/6; 9/41; 25/011; 25/009; 18/026; 21/049; 01/092; 32/21; 01/054; 01/266; 36/40; 32/31; 27/25³; 18/55; 18/29; 1/275; 01/241; 21/014</p>	<p>SV 2/22; 1/51; 01/035; 1/54; 9/40</p>	<p>SV 37/22; 16/13</p>

2.2.13. Fotografiera buletinelor de vot, alte metode de încălcare ale secretului votului

Conform pct. 68 din Regulamentul privind activitatea birourilor electorale ale secțiilor de votare, este interzisă fotografierea buletinului de vot completat. Conform pct. 19 din Instrucțiunea cu privire la asigurarea infrastructurii SV, amplasarea cabinelor pentru vot secret se efectuează în așa mod încât

partea descoperită a acestora să fie orientată spre peretele rămas liber al localului SV, la o distanță de cel mult 1 m.

Conform rapoartelor prezentate de observatorii MO Promo-LEX, fotografierea buletinelor de vot precum și cazuri de încălcare ale secretului votului, prin poziționarea incorectă a cabinei de vot sau divulgarea intenționată a opțiunii de vot, au fost raportate cel puțin **59 de cazuri**.

Fotografierea buletinelor de vot, alte încălcări ale secretului votului	
Număr de cazuri	Secții de votare
34 cazuri	Membrii BESV s-au implicat în soluționarea incidentului atunci când alegătorii au fotografiat buletinele de vot, în următoarele SV: 1/29; 1/35; 1/41; 1/105; 1/108; 1/114; 1/137; 1/192; 1/194; 1/216; 1/218; 1/223; 1/225; 1/253; 1/261; 1/275; 1/353 (3 cazuri); 1/377 (2 cazuri); 7/8; 9/40; 18/4; 18/22; 20/2; 20/46; 21/41; 23/31; 32/3; 36/57; 37/1 (3 cazuri).
17 cazuri	Membrii BESV nu s-au implicat în soluționarea incidentului atunci când alegătorii au fotografiat buletinele de vot, în următoarele SV: 1/29; 1/54; 1/91; 1/349; 1/369; 1/373; 1/380; 1/383; 1/405 (3 cazuri); 1/415; 30/9; 32/31; 37/3; 36/8; 36/19.
1 caz	În următoarele SV, cabinele de vot au fost poziționate în așa mod încât secretul votului nu a fost asigurat: 32/3.
7 cazuri	Alte încălcări ale secretului votului au avut loc în următoarele SV: 1/87; 1/105; 1/266; 11/24; 25/12; 25/45; 27/3.

2.2.14. **Votarea nejustificată în grup (în cabine de vot se află 2 și mai multe persoane)**

Art. 5 și 6 ale Codului electoral stipulează principiile universale care stau la baza unor alegeri democratice și anume **votul direct și secret**, adică alegătorul votează personal, în mod secret, excluzându-se astfel posibilitatea influențării voinței alegătorului. **Votarea în locul unei alte persoane este interzisă.** Alegătorul care nu este în stare să completeze de sine stătător buletinul are dreptul să invite în cabină o altă persoană, cu excepția membrilor BESV, reprezentanților concurenților electorali/ participanților la referendum și a persoanelor autorizate să asiste la operațiile electorale.

Observatorii MO Promo-LEX au raportat cel puțin **11 cazuri** ce pot fi calificate drept acte de încălcare a votului direct și secret sau acte de votare nejustificată în grup, pe parcursul zilei de votare. Potrivit observațiilor doar în 2 cazuri au fost implicați alegători slab văzători.

Votarea nejustificată în grup		
Număr total cazuri - 11		
SV în care membrii BESV s-au implicat - 9	SV în care membrii BESV nu au reacționat - 1	Lipsește date - 1
SV 6/17; SV 16/38, SV 8/5, SV 16/27, SV 01/029, SV 1/105, SV 1/74, SV 1/154, SV 01/108	SV 18/026	SV 01/003

2.2.15. **Deconectări energie electrică**

În conformitate cu pct. 1 din Hotărârea cu privire la responsabilitățile suplimentare ale unor autorități ale administrației publice centrale, ale autorităților administrației publice locale, precum și ale unor instituții, ce țin de asigurarea desfășurării în bune condiții a alegerilor Președintelui Republicii Moldova din 1 noiembrie 2020 din 25 august, distribuitorii de energie electrică sunt responsabili de asigurarea **fără întrerupere** cu energie electrică a sediilor consiliilor electorale și ale birourilor electorale ale secțiilor de votare, potrivit zonelor teritoriale de activitate.

Observatorii MO Promo-LEX au raportat un număr total de cel puțin **8 cazuri** referitoare la deconectarea energiei electrice pe parcursul zilei alegerilor.

Deconectarea energiei electrice	
Număr cazuri	Secții de votare
1	SV 1/269; SV 2/22; SV 4/14; SV 9/23; SV 17/046; SV 18/012; SV 22/002; SV 30/16

2.2.16. Aspecte problematice în procesul de numărare a voturilor

Potrivit informațiilor raportate de observatori, procesul de numărare a voturilor de către birourile electorale a fost realizat cu încălcarea prevederilor art. 61 din Codul electoral. Astfel, observatorii MO Promo-LEX au atestat cel puțin **15 cazuri** de nerespectare a procedurii de numărare a voturilor.

O situație deosebită a fost înregistrată la SV 29/20 Soroca, Căinarii Vechi, unde în urma numărării buletinelor de vot ce urmau să fie anulate a fost depistată lipsa a 200 de buletine de vot neutilizate. Președintele BESV a solicitat intervenția Poliției, însă până la momentul plecării observatorului de la secția de votare, buletinele de vot dispărute nu au fost găsite.

Aspecte problematice în procesul de numărare a voturilor		
Aspecte problematice	Secții de votare	Număr cazuri
Numărarea buletinelor de vot concomitent cu anularea buletinelor de vot neutilizate	SV 31/02; SV 32/21	2
Lipsa înregistrării procesului de numărare a voturilor	SV 01/218; SV 01/203	2
Prezența persoanelor neautorizate	SV 01/100; SV 01/216	2
Lipsa buletinelor de vot	SV 9/32; SV 29/20	2
Excesul buletinelor de vot	SV 1/221	1
Proces de numărare a voturilor netransparent	SV 22/33	1
Altele	SV 01/056; SV 1/100; SV 1/406; SV 15/13; SV 1/410	5

2.2.17. Întreruperea procesului de filmare a operațiunilor electorale privind deschiderea secției de votare sau a procedurilor de numărare a buletinelor de vot, alte incidente ce țin de filmarea proceselor electorale

Conform pct. 11 din Regulamentul privind funcționarea Sistemului de înregistrare video în SV, sistemul de înregistrare video este funcțional și activ doar în ziua votării:

- înregistrarea video va începe în momentul demarării operațiunilor electorale preparatorii privind deschiderea secției de votare și va fi oprită la deschiderea secției de votare;
- înregistrarea video va reîncepe în momentul închiderii secției de votare și oprită după finalizarea procedurii de numărare și totalizare a voturilor de către membrii biroului electoral al secției de votare.

Conform rapoartelor prezentate de observatorii MO Promo-LEX, au fost raportate cel puțin **22 cazuri** referitoare la incidente ce țin de filmarea operațiunilor privind deschiderea secției de votare sau a procedurilor de numărare a buletinelor de vot.

Înteruperea procesului de filmare a operațiunilor privind deschiderea secției de votare și numărare a buletinelor de vot, alte incidente ce țin de filmarea proceselor electorale	
Număr de cazuri	Secții de votare
9	Desfășurarea operațiunilor electorale privind deschiderea secției de votare nu au fost înregistrate video total/parțial: SV 1/92; 1/383; 1/329; 1/415; 18/9; 25/40; 25/45; 27/25; 27/37.
9	Procesul de numărare a voturilor nu s-a înregistrat total/parțial video: SV 1/51; 1/192; 1/346; 1/383; 1/410; 7/1; 25/11; 25/45; 27/25.
3	Înregistrarea video a procesului de votare: SV 27/7; 27/3; 27/27.
1	Poziționarea incorectă a camerei de înregistrare video, contrar prevederilor legale: SV 15/4.

2.2.18. Aspecte problematice ale votării cu urna mobilă

Conform art. 60 alin. (6) din Codul electoral, în cazul în care președintele biroului electoral al secției de votare autorizează scoaterea din localul secției de votare a unei urne de vot mobile, faptul acesta, precum și lista de alegători care au solicitat votarea la locul aflării sunt aduse la cunoștința reprezentanților concurenților electorali și a persoanelor autorizate să asiste la operațiile electorale.

Conform pct. 8- 10, 13 din Instrucțiunea cu privire la procedura de vot cu urna mobilă, numărul de urne de vot mobile se stabilește prin hotărâre a biroului electoral al secției de votare. În cazul unui număr mare de solicitări în ziua alegerilor, președintele biroului este în drept să autorizeze scoaterea urnei mobile din localul secției de votare la orice oră după deschiderea secției de votare. Membrii biroului electoral plecați cu urna mobilă vor reveni la secția de votare pînă la ora 21.00. După efectuarea votării la locul aflării, buletinele de vot neutilizate se returnează biroului electoral al secției de votare, despre care fapt se consemnează în raportul biroului electoral.

Conform rapoartelor prezentate de observatorii MO Promo-LEX, au fost raportate cel puțin **3 cazuri** referitoare la incidente ce țin de procedura de votare cu urna mobilă.

Aspecte problematice ale votării cu urna mobilă	
Număr de cazuri	Secții de votare
3	-Plecarea membrilor BESV de 2 sau mai multe ori cu aceeași urnă mobilă: SV 1/100, 1/282. - Prolungirea termenului de vot pentru votarea cu urna mobilă: SV 9/35.

2.2.19. Nerespectarea măsurilor de protecție și prevenire COVID -19

Observatorii MO Promo-LEX au raportat un număr total de cel puțin **75 cazuri** referitoare la nerespectarea principalelor reguli stabilite de CEC în Instrucțiunea cu privire la măsurile de prevenire a infecției COVID-19 în perioada electorală.

Nerespectarea măsurilor de protecție și prevenire COVID-19		
Încălcări	Secții de votare	Număr cazuri
Privind accesul în secția de votare persoanele ce manifestă simptome ale infecției respiratorii acute, temperatura 37+	SV 2/45; SV 9/7; SV 10/36; SV 28/4; SV 32/15 ²	6
Nu a fost asigurată termometria, lipsa registrului	SV 1/13; SV 1/405; SV 01/154; SV 6/12; SV 6/35; SV 16/12; SV 18/026; SV 18/065; SV 18/52; SV 32/033; SV 32/33	11

Nu a fost asigurată purtarea măștilor de protecție și a vizierelor	SV 6/35; SV 9/7; SV 18/9; SV 18/039; SV 18/15; SV 18/45; SV 18/61; SV 19/017; SV 31/24; SV 32/10; SV 32/33; SV 33/7	12
Nu a fost respectată distanța socială	SV 01/190; SV 01/193; SV 01/194; SV 01/195; SV 01/196; SV 01/197; SV 01/203 ³ ; SV 01/213; SV 01/242; SV 01/291; SV 01/292 ² ; SV 1/213; SV 1/383; SV 10/4; SV 10/31; SV 10/41; SV 11/024; SV 12/27; SV 18/001; SV 18/071; SV 18/16; SV 18/23 ² ; SV 18/28; SV 18/32; SV 18/37; SV 18/44; SV 18/45; SV 18/59; SV 18/64; SV 18/65 ² ; SV 31/24; SV 31/26; SV 32/011; SV 32/3; SV 32/21 ³ ; SV 37/3; SV 37/12; SV 37/36; SV 37/39	46

2.2.20. Altele

Printre cele **30 de incidente** de la categoria altele am specifica (lista completă a se vedea la Anexa 1): accesibilitate limitată a SV, votarea cu acte de identitate necorespunzătoare, nerespectarea prevederilor legislației de către Biroul electoral al SV ș.a.

III. REZULTATELE FINALE ALE NUMĂRĂRII VOTURILOR DE CĂTRE PROMO-LEX

MO Promo-LEX a analizat corectitudinea completării a 2 135 de PV de numărare a voturilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din totalul de 2 143 întocmite. Au fost identificate 27 de PV completate cu 53 de erori, depistate în baza formulelor de verificare. Comparativ, numărul proceselor-verbale identificate ca fiind eronate a crescut nesemnificativ față de alegerile locale generale din 2019, însă este mai mic comparativ cu alegerile prezidențiale din 2016 și cele parlamentare din 2019..

Rezultatele numărării în paralel a buletinelor de vot pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova nu au indicat asupra unor diferențe majore între datele finale CEC și datele finale Promo-LEX. În plus, MO Promo-LEX menționează o dinamică în creștere a numărului de alegători care votează în baza listelor de votare la locul aflării în Republica Moldova.

3.1. Corectitudinea întocmirii proceselor-verbale (PV) privind rezultatele numărării voturilor

În contextul observării alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 1 noiembrie 2020, MO Promo-LEX a analizat corectitudinea completării a 2 135 PV de numărare a voturilor pentru funcția de Președinte (din totalul de 2 143 de procese verbale întocmite). Dintre acestea, 782 au fost recepționate în format hârtie de către observatorii statici și echipele mobile ce au asistat la procedurile de închidere a secțiilor de votare și numărarea buletinelor de vot. Alte 1 353 de exemplare a proceselor verbale au fost obținute în format foto de către observatorii pe termen lung în cadrul CECE, pe parcursul recepționării de la BESV. Opt procese verbale sunt lipsă, dintre acestea într-un caz – PV al secției 13/12 Elizavetovca, Dondușeni, OTL a fost refuzat de către CECE în fotografierea procesului verbal respectiv.

Au fost identificate 27 PV conținând 53 de erori, depistate în baza formulelor de verificare (a se vedea în baza Anexa 3).

Tabelul 2. Tipul și numărul erorilor depistate

TIP EROARE	NUMĂR
$D == F+H$	6
$E == C-D$	7
$I == C+J$	12
$H == G1+G2+G3+G4+Gn$	9
$F == D-H$	6
$J == I-C$	12
$C >= D$	1

Verificarea corectitudinii întocmirii s-a făcut în baza formulelor înserate în textul procesului-verbal: $c \geq d$; $d=f+h$; $e=c-d$; $f=d-h$; $h=g1+g2+g3+g4+...+gn$; $i=c+j$; $j=i-c$.

Formula $d=f+h$ nu a fost respectată în 6 procese-verbale. În aceste cazuri nu s-a reușit a demonstra că numărul de buletine de vot extrase din urne coincide cu suma buletinelor nevalabile și a celor valabil exprimate. Pot apărea dubii privind corectitudinea numărării buletinelor valabil exprimate, respectiv a rezultatelor pe concurenți.

Formula $e=c-d$ nu s-a reușit a demonstra în cazul a 7 procese-verbale. În acest fel, în aceste SV nu ar coincide numărul de semnături din listele electorale cu cel al buletinelor de vot din urne.

Formula $i=c+j$ nu a putu fi aplicată corect în cazul a 12 procese-verbale. Aceeași situație fiind atestată în cazul verificării conform formulei $j=i-c$. În acest fel, sau buletinele neutilizate și anulate au fost numărate greșit sau semnăturile din listele electorale. De altfel, constatăm că expresia "neutilizate și

anulate" poate induce în eroare membrii BESV, care pot asocia cu două categorii distincte de buletine.

Formula $h=g1+g2+g3+g4+...+gn$ nu a fost respectată în 9 procese-verbale. Atragem atenția în mod deosebit la această formulă: suma voturilor pentru concurenți nu coincide cu numărul total de voturi valabil exprimate în respectivele procese-verbale analizate. Apar semne de întrebare privind corectitudinea rezultatelor pe concurenți electorali.

Formula $f=d-h$ verifică numărul buletinelor declarate nevalabile prin scăderea din numărul total al buletinelor a buletinelor valabil exprimate. Sunt raportate erori la aplicarea acestei formule de verificare în 6 procese-verbale. Sunt valabile concluziile expuse la verificarea formulei $d=f+h$.

Formula $c \geq d$ indică asupra faptului că numărul alegătorilor care au primit buletinele de vot (dedus în baza semnăturilor din listele electorale) trebuie să fie egal sau mai mare cu/decât numărul de buletine de vot extrase din urne. A fost identificate 1 proces verbal în care această formulă nu se respectă, constatare ce ar presupune că din urne au fost extrase mai multe buletine de vot decât s-au eliberat de către organul electoral.

Din perspectiva comparativă, MO Promo-LEX subliniază că numărul proceselor-verbale eronate completate de BESV a crescut nesemnificativ față de alegerile locale generale recente (octombrie 2019), însă este mai mic comparativ cu alegerile prezidențiale din 2016 și cele parlamentare din februarie 2019.

Tabelul 3. Numărul proceselor verbale de numărare a voturilor cu erori (perspectiva comparativă)

	Alegeri prezidențiale 2016, turul II	Alegeri parlamentare, 2019 ⁴	Alegeri locale generale, 2019	Alegeri prezidențiale 2020, turul I
Procese verbale eronate	34	142	24	27

3.2. Analiza comparativă a datelor privind totalizarea paralelă a voturilor efectuată de MO Promo-LEX și datele anunțate de CEC

Rezultatele totalizării finale Promo-LEX au fost calculate în baza a 2 135 procese verbale de numărare a voturilor, iar rezultatele finale CEC au fost aprobate reieșind din toate 2 143 procese verbale întocmite. PV au fost recepționate atât în format hârtie (782 exemplare) de la observatorii aflați în secțiile de votare, cât și în format foto (1 353 de exemplare) obținute de către observatorii pe termen lung în cadrul CECE.

De asemenea, atragem atenția că rezultatele preliminare Promo-LEX au fost estimate la scară națională în baza calculului efectuate strict pe conținutul proceselor verbale obținute din eșantionul de 608 SV.

Tabelul 3. Rezultate totalizare în paralel

N.O.	Nume candidat	Partid	CEC, preliminar	Promo-LEX, preliminar	CEC, Final		Promo-LEX, Final		Diferența CEC/Promo- LEX, final (%)
1	Renato Usatfi	PN	16.90%	16.64%	227939	16.90%	227347	16.92%	+0.02%
2	Andrei Năstase	PPPDA	3.26%	3.08%	43924	3.26%	43849	3.26%	0
3	Tudor Deliu	PLDM	1.37%	1.45%	18486	1.37%	18348	1.37%	0

⁴ Circumscripția națională

4	Igor Dodon	CI	32.61%	35.56%	439866	32.61%	438061	32.59%	-0.02%
5	Violeta Ivanov	PPȘ	6.49%	6.22%	87542	6.49%	87229	6.49%	0
6	Maia Sandu	PAS	36.16%	33.73%	487635	36.16%	486023	36.16%	0
7	Octavian Țicu	PUN	2.01%	2.12%	27170	2.01%	27042	2.01%	0
8	Dorin Chirtoacă	BE Unirea	1.20%	1.20%	16157	1.20%	16101	1.20%	0

3.3. Dinamica votării în baza listelor privind votarea la locul aflării

Contextul pandemic al alegerilor ar putea determina și creșterea numărului de alegători care solicită votarea la locul aflării. Potrivit datelor CEC, la alegerile prezidențiale din 1 noiembrie 2020 au fost depuse 39 919 cereri de votare la locul aflării, dintre care – 1 616 (4%) au fost depuse în context pandemic.

Evolutiv, atestăm o dinamică în creștere a numărului de alegători care votează cu urna mobilă în Republica Moldova. Față de turul I al alegerilor prezidențiale din 2016 atestăm o creștere de circa 30%. În plus, atragem atenția asupra unei creșteri bruște, cu 22%, în 2016 a numărului de votanți în baza urnei mobile de la primul la al doilea tur de scrutin. Amintim că potrivit Codului bunelor practici în materie electorală⁵ „utilizarea urnelor mobile de vot nu este recomandată, deoarece este însoțită de un risc mare de fraudă”.

Alegeri prezidențiale, 2016 ⁶		Alegeri parlamentare, 2019 ⁷	Alegeri prezidențiale, turul I, 2020 ⁸
Turul I	Turul II		
Au votat - 28 362	Au votat - 36 018	Au votat - 35 041	Cereri - 39 919 (1 616 în context COVID-19)

Observatorii Promo-LEX din cadrul echipelor mobile, pe parcursul zilei alegerilor au monitorizat și gradul de realizare a dreptului de vot în baza listelor de votare la locul aflării. În acest fel, după deschiderea SV au fost observate 820 secții de votare, dintre care în 310 urna mobilă revenise deja. Potrivit datelor furnizate de președinții BESV în cazul a 50 (16%) de BESV din 310 nu au votat toți alegătorii incluși în listele de votare la locul aflării. MO Promo-LEX nu dispune de informații privind cauza acestor votări incomplete, însă sperăm că nu țin de limitarea accesului la vot a alegătorilor cu simptome COVID-19 care au manifestat dorința să voteze la locul aflării.

⁵ [Codul bunelor practici în materie electorală](#). Linii directoare și raport explicativ

⁶ [Raport CEC](#) cu privire la rezultatele alegerilor pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova din 30 octombrie 2016.

⁷ [Hotărâre nr. 2420](#) din 03.03.2019 pentru aprobarea Raportului cu privire la rezultatele alegerilor Parlamentului Republicii Moldova din 24 februarie 2019.

⁸ [39 919 alegători](#) au solicitat votarea la locul aflării

LISTA DE ABREVIERI

alin. – alineatul
APL – administrația publică locală
art. – articolul
BESV – birou electoral al secției de votare
BE Unirea – Blocul Electoral „UNIREA”
com. – comuna
CEC – Comisia Electorală Centrală
CECE – Consiliul electoral al circumscripției electorale de nivelul II
CI – candidat independent
lit. – litera
MO – Misiune de observare
mun. – municipiu
nr. – număr
or. – oraș
OSCE – Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa
OSCE/ODIHR – Biroul OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului
OTL – observator pe termen lung
OTS – observator pe termen scurt
PAS – Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”
pct. – punctul
PDM – Partidul Democrat din Moldova
PLDM – Partidul Liberal Democrat din Moldova
PN – Partidul Nostru
PPPDA – Partidul Politic „Platforma Demnitate și Adevăr”
PPȘ – Partidul Politic „Șor”
PSRM – Partidul Socialiștilor din Republica Moldova
PUN – Partidul Unității Naționale
RFE – Registrul funcționarilor electorali
s. – satul
SV – secție de votare
UAT – unitate administrativ-teritorială
u.c. – unități convenționale
USAID – Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională
UTAG – Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia

ANEXE

Anexa 1. Categoriile de incidente semnalate de observatori și publicate de MO Promo-LEX

N.O.	CATEGORIE INCIDENT	NUMĂR
1.	Intimidarea observatorilor sau obstrucționarea procesului de observare liberă în secția de votare	10
2.	Urnele de vot nu au fost sigilate potrivit procedurilor legale/ ruperea/ deteriorarea sau absența sigiliilor pe urnele de vot	23
3.	Prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta secției de votare sau în raza de 100 m	25
4.	Prezența materialelor de publicitate, afișaje, panouri electorale din raza secției de votare (100 metri de la localul secției)	34
5.	Înteruperea procesului de filmare a operațiunilor electorale privind deschiderea secției de votare sau a procedurilor de numărare a buletinelor de vot	22
6.	Agitație electorală sau PR negru în perimetrul de 100 m și/sau în incinta secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor	14
7.	Zvonuri, tentative sau chiar situații de recompense materiale sau bănești oferite alegătorilor în perimetrul de 100 m al secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor	14
8.	Transportarea organizată a alegătorilor (autocare, microbuze sau alte unități de transport care în mod normal nu ar avea ce căuta în preajmă)	50
9.	Nerespectarea măsurilor de protecție și prevenire COVID -19	75
10.	Deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri (suspendarea funcționării; situații când SIAS Alegeri indică faptul că alegătorul a votat, iar acesta susține că nu a votat)	35
11.	Deficiențe în listele electorale (discrepanțe dintre adrese; alegători decedați; semnături în locul altor persoane)	29
12.	Fotografierea buletinelor de vot, alte încălcări ale secretului votului (prezentarea buletinului cu votul exprimat, amplasarea defectuoasă a cabinelor de vot ce permit vizualizarea opțiunii alegătorului etc.)	59
13.	Votarea nejustificată în grup (în cabine de vot se află 2 și mai multe persoane)	11
14.	Încetarea/suspendarea nejustificată a votării în secția de votare	12
15.	Deconectări energie electrică	8
16.	Obstrucționarea accesului pentru alegători și transportul organizat la secțiile de votare pentru regiunea transnistreană	6
17.	Aspecte problematice în procesul de numărare a voturilor	15
18.	Aspecte problematice ale votării cu urna mobilă	3
19.	Refuz eliberare proces verbal de numărare a voturilor sau intimidare observatori în procesul de eliberare	6
20.	Altele	30
	TOTAL	481

Anexa 2. Alte incidente

Altele		
Nr. de cazuri	Descrierea	Numărul SV
1	<i>Accesibilitate limitată a SV</i>	SV 1/2
1	Solicitarea de către alegători a remunerației în schimbul votului său.	SV 37/13
3	Comportament inadecvat al alegătorilor	SV 01/084, SV 01/115, SV 1/353
3	Panou informativ al SV amplasat necorespunzător sau lipsa totală a acestuia	SV 01/087, SV 37/20, SV 37/21
4	Votarea cu acte de identitate necorespunzătoare	SV 01/108, SV 01/150, SV 01/203, SV 1/383,
5	Contactarea telefonică a alegătorilor cu scopul de a-i chema la vot și/sau privind prezența la vot	mun. Chișinău, SV 01/228, SV 8/34, SV 15/11
13	Nerespectarea prevederilor legislației de către Biroul electoral al SV (acordarea buletinelor de vot, proceduri din ziua alegerilor)	SV 01/082, SV 01/092, SV 1/398, SV 6/21, SV 7/6, SV 10/4, SV 12/13, SV 18/002, SV 25/009, SV 32/21, SV 36/35, SV 37/1, SV 37/3
Total 30 cazuri		

Anexa 3. Descriere categorii erori din procese verbale pe secții de votare

N/O	C/SV	Circumscripția/Localitate	Nr. Erori	Eroare
1	02-051	Bălți - BĂLȚI	2	I == C+J J == I-C
2	06-018	Briceni - CORJEUȚI	2	I == C+J J == I-C
3	09-024	Călărași - MELEȘENI	1	H == G1+G2+G3+G4+G5+G6+G7+G8
4	01-174	Chișinău - CIOCANA	2	I == C+J J == I-C
5	01-254	Chișinău - DURLESTI	1	H == G1+G2+G3+G4+G5+G6+G7+G8
6	12-027	Criuleni - MĂGDĂCEȘTI NORD	5	D == F+H I == C+J F == D-H J == I-C H == G1+G2+G3+G4+G5+G6+G7+G8
7	19-005	Glodeni - GLODENI	2	I == C+J J == I-C
8	19-022	Glodeni - DANU	2	D == F+H F == D-H
9	19-028	Glodeni - IABLOANA	2	I == C+J J == I-C
10	20-057	Hîncești - SĂRATA-GALBENĂ	1	H == G1+G2+G3+G4+G5+G6+G7+G8
11	21-002	Ialoveni - IALOVENI	3	E == C-D I == C+J J == I-C
12	21-024	Ialoveni - MALCOCI	1	E == C-D
13	23-017	Nisporeni - BURSUC	2	I == C+J J == I-C
14	24-005	Ocnîța - OTACI	1	H == G1+G2+G3+G4+G5+G6+G7+G8
15	24-010	Ocnîța - BÎRLĂDENI	1	E == C-D
16	26-040	Rezina - ȚAREUCA	4	C >= D D == F+H E == C-D F == D-H
17	30-030	Strășeni - NEGREȘTI	2	I == C+J J == I-C
18	35-054	Ungheni - NEGURENII VECHI	3	D == F+H F == D-H H == G1+G2+G3+G4+G5+G6+G7+G8
19	01-329	Federatia Rusa - regiunea Moscova	1	E == C-D
20	01-340	Republica Franceza - Paris	1	H == G1+G2+G3+G4+G5+G6+G7+G8
21	01-378	Republica Italiana - Vicenza	2	I == C+J J == I-C
22	01-334	Federatia Rusa - Lipetk	1	H == G1+G2+G3+G4+G5+G6+G7+G8
23	01-364	Republica Italiana - Trento	5	D == F+H E == C-D I == C+J F == D-H J == I-C
24	01-370	Republica Italiana - Modena	1	E == C-D
25	01-386	Republica Italiana - Firenze	2	I == C+J J == I-C
26	01-392	Republica Lituania - Vilinus	2	D == F+H F == D-H
27	01-399	Regatul Unit al Marii Britanii si Irlandei de Nord - Glasgow	2	C <= A+B H == G1+G2+G3+G4+G5+G6+G7+G8

